

โครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่

วราภรณ์ สามโกเศศ

(รวม 3 หน้า)

“ครูพันธุ์ใหม่” ได้ยินกันอยู่บ่อย ๆ หลายคนคงสงสัยว่ามีด้วยหรือที่ครูเป็นพันธุ์เก่าหรือพันธุ์ใหม่ วันนี้ขอนำเรื่องนี้มาเล่าให้ท่านผู้สนใจการศึกษาของชาติฟัง

ในเรื่องคุณภาพการศึกษาที่บ้านเราที่มีเสียงวิจารณ์ว่าเลวร้ายและตกต่ำมากจนเด็กไม่สามารถสอบผ่านเฉลี่ยเกินร้อยละ 50 ได้สักวิชาเดียว ในความเห็นของผู้เขียนเมื่อดูเฟิน ๆ ก็เป็นเช่นนั้นจริง เมื่อก่อนผู้เขียนก็เชื่อโดยไม่มีข้อสงสัยว่าข้อสรุปดังกล่าวเป็นจริง แต่เมื่อได้เห็นความจริงของคุณภาพการศึกษาไทยในชนบทเมื่อเทียบกับในเมืองแล้ว ผู้เขียนก็ชักไม่แน่ใจ

เด็กไทยในโรงเรียนใหญ่ในเมือง ในโรงเรียนนานาชาติ ในโครงการเรียนสองภาษาที่เรียกว่า EP (English Program) และโรงเรียนใหญ่ทั่วประเทศ ผู้เขียนเชื่อว่าโดยทั่วไปมีคุณภาพใช้ได้โดยสามารถเทียบเคียงกับประเทศอื่นได้อย่างไม่ยากเย็น เด็กพวกนี้สอบได้คะแนน O-NET (ข้อสอบวัดสัมฤทธิ์ผลการศึกษาที่ใช้ข้อสอบเดียวกันทั่วประเทศและสอบในเวลาเดียวกัน) เฉลี่ยสูงเกินกว่าร้อยละ 50 และบางโรงเรียนอาจถึงร้อยละ 60-70 ในเกือบทุกวิชาด้วย

แต่สำหรับเด็กในโรงเรียนเล็กในชนบทที่มีอยู่นับหมื่นโรงเรียน (ทั้งประเทศไทยมีโรงเรียนประมาณ 31,000 โรงเรียน ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนมัธยมประมาณ 4,000 โรงเรียน) คะแนนเฉลี่ย O-NET ต่ำอย่างน่าใจหาย สมมุติว่าคะแนนเฉลี่ยวิชาหนึ่งทั้งประเทศเท่ากับ 40 คะแนน เด็กในเมืองได้คะแนนกันสูงมาก แต่เด็กในชนบทได้คะแนนต่ำมาก จนเมื่อเฉลี่ยกันออกมาแล้วเป็น 40 คะแนน (คะแนนต่ำจากเด็กจำนวนมากมายในชนบท ดึงคะแนนเฉลี่ยสูงของเด็กในเมืองที่มีจำนวนน้อยกว่ากันหลายเท่าตัวลงมา)

ทำไมคะแนนเด็กชนบทต่ำกว่ามาก? คำตอบมีตั้งแต่พื้นฐานการศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ ความเอาใจใส่เรื่องการศึกษาของพ่อแม่ และที่สำคัญคุณภาพของครู โรงเรียนในต่างจังหวัดจำนวนมากขาดแคลนครู (เป็นเวลาหลายปีที่อัตราของครูเกษียณอายุปีละ 4-5 พันอัตราถูกยุบและไม่ได้คืนให้ ต่อมาก็คืนในร้อยละ 25 และร้อยละ 50 ปัจจุบันคืนให้ทั้งหมด) เพราะครูไม่อยากไปอยู่ ครั้นจะส่งครูให้ไปโรงเรียนชนบทหรือที่เรียกว่าเฉลี่ยอัตราจากที่ล้นอยู่ในเมืองสู่ชนบทก็ทำได้ยากลำบาก

โรงเรียนในชนบทจำนวนมากโดยเฉพาะชั้นประถมเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (ร้อยละ 40 มีนักเรียนน้อยกว่า 200 คน) ครูที่มีอยู่จำนวนน้อยก็ทำงานหนักมาก เพราะต้องสอนหลายชั้น ทำงานธุรการ และต้องทำเอกสารของโรงเรียนเพื่อให้พร้อมต่อการประเมิน บ้างก็มัวแต่ทำเอกสารเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งซึ่งจะได้คำตอบแทนเพิ่มขึ้นอีกพอควรจนไม่ได้ดูแลเด็กจริงจัง

ส่วนโรงเรียนในเมืองใหญ่ ครูอยากไปอยู่เพราะสะดวกสบาย อัตราครูไม่ขาดแคลน (ถึงขาดจำนวนไปก็ใช้เงินของโรงเรียนจ้างลูกจ้างเพิ่มได้) มีโอกาสสอนพิเศษ และมีโอกาสก้าวหน้ากว่าอยู่ไกลเป็นที่ยัง ครูจำนวนมากจึงอยากอยู่โรงเรียนในเมือง และนี่คือปัจจัยสำคัญที่ทำให้คุณภาพโรงเรียนชนบทต่ำ

ในการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 (2552-2561) รัฐบาลต้องการดึงคนดีและเก่งมาเป็นครูเพราะเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มคุณภาพการศึกษา โครงการผลิต “ครูพันธุ์ใหม่” จึงเกิดขึ้นภายใต้ดำริของนายกรัฐมนตรีและจากการผลักดันของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (คุณจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) โดยมอบหมายให้คณะกรรมการวางแผนการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาไปดำเนินการให้เกิดเป็นจริงขึ้น ผู้เขียนเป็นประธานคณะกรรมการฯ ชุดนี้ได้เพื่อนร่วมงานที่แข็งแกร่ง เช่น ดร.วิชัย ต้นศิริ (ที่ปรึกษากรรมการ) ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ดร.สมบัติ นพรัก ดร.มนตรี แย้มกสิกร ดร.พิษณุ ตุลสุข คุณพรสวรรค์ วงษ์ไกร คุณวัฒนาพร สุขพรต คุณอรชร เสาวเวียง ฯลฯ ได้ร่วมกันทำงานใน 6-7 เดือนที่ผ่านมา จนเรียกได้ว่าสำเร็จลุล่วงเป็นรูปเป็นร่างจริงจัง โดยสรุปได้ดังนี้

(1) ผลิตครูพันธุ์ใหม่ 30,000 คน ใช้อัตราเกษียณอายุที่ได้คืนมารวม 5 รุ่น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2558 โดยใช้งบประมาณประจำปีซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแล้วพร้อมระบุให้บรรจุอัตราได้ทันทีทุกตุลาคมของทุกปี รวมเป็นเงิน 4,235 ล้านบาท

รายละเอียดก็มีดังนี้ สำหรับผู้จบจากคณะศึกษาศาสตร์/ ครุศาสตร์ หลักสูตร 5 ปี (ปัจจุบันเรียน 5 ปี เพราะเป็นเงื่อนไขของการได้ประกาศนียบัตรวิชาชีพครูด้วย) มีจำนวน 17,500 คน และสำหรับผู้จบปริญญาอื่น ๆ ที่ต้องมาเรียนและฝึกสอนอีก 1 ปี เพื่อให้ได้ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 12,500 คน (รวม 30,000 คน) ทั้งหมดคือผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจากสถาบันผลิตครูที่มีคุณภาพซึ่งจะได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการครูทันทีที่เรียนจบโดยไม่ต้องไปสอบแข่งขันอีก (เรียกว่าประกันงาน)

หากแยกออกอีกลักษณะหนึ่งของยอด 30,000 คน ก็จะเป็นว่าผู้ที่ได้บรรจุ 18,000 คน มาจากพวกเรียน 5 ปี (รับนักศึกษาปี 4 ที่เรียนอยู่แล้วปีละ 1,000 คน รวม 4,000 คน และรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เพิ่งเข้าเรียนคณะศึกษาศาสตร์/ ครุศาสตร์ ปีละ 1,600 คน รวม 8,000 คน) ส่วนอีก 6,000 คน รับผู้ที่จบปริญญาต่าง ๆ ตามที่ขาดแคลน และมาเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพครูอีก 1 ปี (ปีละ 1,200 คน เป็นเวลา 5 ปี รวม 6,000 คน)

จำนวนรวม 18,000 คน ข้างต้นนี้ที่เรียนระหว่างปีการศึกษา 2554 ถึง 2558 ได้รับการประกันงานแต่ไม่มีทุนการศึกษาให้ ทุกคนจะมีการทำสัญญากับทางราชการและรัฐจังหวัดที่ตนจะต้องไปทำงานก่อนล่วงหน้า ซึ่งเมื่อลงไปทำงานแล้วจะย้ายออกจากพื้นที่ไม่ได้เป็นระยะเวลาหนึ่ง พื้นที่เหล่านี้ขาดแคลนอัตราครูและสาขาความเชี่ยวชาญ ทางราชการจะพยายามบรรจุลงภูมิภาคของนักศึกษา สำหรับนักศึกษาปริญญาตรีจะได้รับการพิจารณาสิทธิการกู้ยืมกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นลำดับต้น

ที่เหลืออีก 12,000 คน จะได้รับทั้งการประกันงานและทุน โดยกลุ่มเรียน 5 ปี จะมีจำนวน 5,500 คน (5 ปี ๆ ละ 1,100 คน) และประกาศนียบัตรวิชาชีพ 6,500 คน (5 ปี ๆ ละ 1,300 คน) กลุ่มนี้คือนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่เฉพาะกิจโดยบรรจุลงพื้นที่ที่ขาดแคลนครูและสาขาเชี่ยวชาญมากซึ่งอยู่ชายขอบจังหวัด และพื้นที่เฉพาะกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกเหนือจากนี้จะมีการบรรจุครูพันธุ์ใหม่อีก 6,600 คน ในลักษณะเดียวกันโดยใช้เงินจากแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (2555) ซึ่งกำลังรอเงินจากพระราชบัญญัติเงินกู้ ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของวุฒิสภา รวม 467.50 ล้านบาท โดยคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบยอดเงินแล้ว เป้าหมายคือผลิตครู 3 รุ่น (ปีการศึกษา 2552-2554) แบ่งออกเป็นปีการศึกษา 2552 มีการประกันงาน 2,000 คน (พิจารณาจากนักศึกษาปี 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์) ปีการศึกษา 2553 ประกันงาน 2,000 คน (พิจารณาจากนักศึกษาปี 4 ในลักษณะเดียวกัน) และประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 1,300 คน และปีการศึกษา 2554 ประกันงานและให้ทุนแก่ผู้เรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพครู 1,300 คน

นักศึกษาทั้งหมดในโครงการประกันงาน และประกันงานและรับทุน จะอยู่ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการ (ระดับชาติ) ที่มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน (ชัยวุฒิ บรรณวัฒน์) ส่วนการคัดเลือกนักศึกษานั้นจะมีคณะกรรมการคัดเลือกสถาบันฝ่ายผลิตและนักศึกษาทุนโครงการครูพันธุ์ใหม่ ซึ่งมี ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ เป็นประธาน คณะกรรมการชุดนี้จะคัดเลือกสถาบันผลิตครูที่มีคุณภาพและผลิตนักศึกษาในสาขาที่ต้องการ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนักศึกษาและการรักษาสถานภาพของการอยู่ในโครงการ โดยสถาบันจะเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาเองในขั้นสุดท้ายโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

สถาบันผลิตครูจะได้รับงบประมาณในการดูแลและพัฒนาการศึกษาของโครงการตลอดเวลา 5 ปี และ 1 ปีที่เรียน โดยมุ่งพัฒนาจิตวิญญาณและอุดมการณ์ของความเป็นครูเพื่อสร้างครูที่มีเชื้อพันธุ์ของครูรุ่นเก่า

เป็นที่มั่นใจได้ว่าการดึงดูคนดี คนเก่ง เพื่อมาสร้างให้เป็นครูพันธุ์ใหม่ที่มีเชื้อพันธุ์ของครูรุ่นเก่าอย่างแท้จริงจะสามารถช่วยยกคุณภาพของการศึกษาได้โดยตรง การได้เป็นข้าราชการครูทันทีเมื่อเรียนจบ และ/หรือได้รับทุนการศึกษาระหว่างเรียน 5 ปีถึงปีละ 69,000 บาทต่อคน (103,500 บาทต่อคนต่อปี สำหรับพวกเขาจบปริญญาแล้วมาเรียนประกาศนียบัตรครูอีก 1 ปี) จะดึงดูดให้คนเก่งและดีอยากเป็นครู รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนใหม่ (คุณชินวรณ์ บุญยเกียรติ) ได้ยืนยันสนับสนุนโครงการนี้ และเชื่อว่าน่าจะมีการขยายโครงการในอนาคต

ใน 10 ปีข้างหน้าจะมีครูเกษียณอายุถึง 188,000 คน จากจำนวนครูที่มีทั้งหมด 420,000 คน (และครูอัตราจ้างอีก 30,000 คน) หรือประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง การทดแทนขาดแคลนครูเกษียณอายุด้วย 36,600 อัตรา เป็นเพียงร้อยละ 19 ของครูที่เกษียณอายุใน 10 ปีข้างหน้าเท่านั้น

บ้านเรามีพื้นที่สำหรับคนเก่งและดีสำหรับการเป็นข้าราชการครูอีกมากมายใน 10-20 ปีข้างหน้าครับ

.....